

TEUVA KIRKONKYLÄ LAUTAMÄKI

Rautakautisen kalmiston kaivaus

Ville Luho 1959

Teuva, lausemäki

liitteet: 7 karttaa, 15 kuvaa (p. 23831-841).

Vilho Luho 1959

Syyskuulla 1958 löytyi Teuvan kirkonkylän hautausmaalta yksi Mäntymäen maalta joulukuun ranta kaivokseen hautauksen viilloista löydöksiä. Vt. ammuemmi Mikko Palomäki suoritti paikalla vielä samana vuonna kaivauksen ja toteoi, että kyseessä oli perimishaudaus. Myöhemmin vuodenvaihteella hän ei voinut laajoa kaivauksia suorittaa, mutta jossain määrin lähisyydessä näkyvät painumat maassa, jotka saattoivat viitata kaivauksen olemassa oloon (ks. M. Palomäen kaiv. kert. K.M.:n Top. ark.:ssa). Muinaistieteellinen toimikunta määräsi allekirjoittaneen suorittamaan paikalla lisätutkimuksia kesällä 1959. Tehtävään suoritettiin ajalla Apulaisena toimivat ylioppilaat M. Wari, M. Palomäki ja viimeksi mainittu porva M. Palomäki.

Löytöpaikka sijaitsee Teuvan kirkonkylässä, Teuvan rautatieasemalta n. 8 km linnettietä etelään lähellä Karjoen rajaa, Peninjärven peltomaiden itäpuolella (liitteet 1-2). Löytöpaikka on asemalta, harva metsäseutu: matala, suunnilleen itä-länsi suuntaan ^{suunnalta n. 150 m pituus ja n. 50 m leveys} harjanne, paikalla kasvoi harva metsä, etupäässä mäntyä, mutta oli joulukuussa myös jokuun kuuhiin (kuvat 1-2). Sen yllä johti yksi (muinainen) polku Karjoella Teuvalle.

Paikalla paalutettiin tutkimuksia parien 220 cm² suuri ala, josta tutkittiin 104 cm². ^(liite 3) Paalutettua alaa ei kaivettu kukaan maanpinnasta, koska osoittautui, että laajoa kaivauksia paikalla ei ole. Kaikista lähisyydestä havaitut maanpainumat osoittautuivat luontaisiksi. - Ohuen humuskerroksen alla oli karkaa sora (kuvat 3-5). Hiiltä ja rotinmaa paljautui kolmella kohdalla: 1. Rueducta IV:9 ilmestyi n. 35 cm syvällä muodollaan epämuo- painen hiili- ja rotinmaa laike, jonka vahvuus oli n. 32 cm (liite 3).

2. Runkuta $\bar{V}:10$ ilmaantui n. 25 cm syvältä vähäinen, n. 19 cm pakun kiiltä kaidan (liite 3).

3. Runkuta $\bar{X}:11$ paljasti n. 30 cm syvältä pieni elliptis-mäinen kiiltä-läiskä, joka oli n. 20 cm pakun (liite 3).

Syyskuun 1958 tutkittu haupaikan itäkaakkoispuolella löytyi pieni, pyöreä kiiltäosa sivältä ala, jonka halkaisija oli n. 20 cm. Se tuli näkyville n. 30 cm syvältä ja ulottui n. 47 cm syvälle. Samantainen pyöreä kiiltäosa sivältä läiskä paljasti syvemmän haupaikan tänsivertoispuolella. Se oli halkaisijaltaan n. 15 cm. Se ilmaantui näkyville myös n. 30 cm:n syvyydellä ja oli vahvuudeltaan 9 cm (liite 3).

Runkutan $\bar{IV}:10$ osunut matala, maapainuma (liite 3) osoittautui suuntaiseksi. - Runkutan $\bar{V}:11-12$ rajalla paljasti soikeahko kivikuhä, joka vaikutti tehdyllä (liite 4), mutta saattaa olla suuntaisenkin. Sen ja runkuta $\bar{V}:10$ paljastomisen vähäisen kiiltäosa-läiskän välinä runkuta $\bar{V}:11$ ja $\bar{V}:10$ nähtiin maan kiiltäetelällä (art. liite 5). Mitään ei kuitenkaan mitannut siihen, että syvessä olisi ollut haupa, sitä siitä myös mitään löydetty. Sen sijaan runkuta $\bar{IX}-\bar{X}:10$ paljasti haupan viittäva mukokujä, johon esiintyvät punttavat. Huomusdurooluku alla paljasti siellä soikeahko kavehko, pohjois-etelä suuntaisen kiiveys (liite 6), joka vaikutti tehdyllä. Paikalla oli myös samantainen maapainuma, jonka poiketti leikkauksella (liite 7) viittäva haupa. Haudan pohjalla oli tumma hieko, aittain kivien kätönsä "libaoma" kerros, n. 50 cm syvällä. Sillä kohtaa vaikutti maan pehmeämmällä, kiiltäetelällä, jonka kaivajat helposti totuivat. Yleensä maaperä kaivausalueella oli tavallensa kivittä ja kovaa kaivettavaksi, kuten ilmenee kiiltäetelä olemasta

kaivatakin, mutta nyt puhuessa olevalla kohdalla vaihdettiin maan löysimmältä. Toisaalta on merkitte paritapa, että kuumus- ja kuumitusomut kerran kysessä "haudan" paikalla olivat pituus-omattoimat. Näin ollen jää epävarmaksi onko paikalla hauta, joskin toisaalta on vaikea pelittää sen pohjalla tavallisen "hita-maa" kerronien syntyä, ellei kysessä ole hauta. Kysessä tyhjän haudan muunta oli siis pohjais-aleksi, pituus vajaa 2 m (sen päällä olleen liivytteen pituus oli 225 cm) ja leveys n. 120-125 cm.

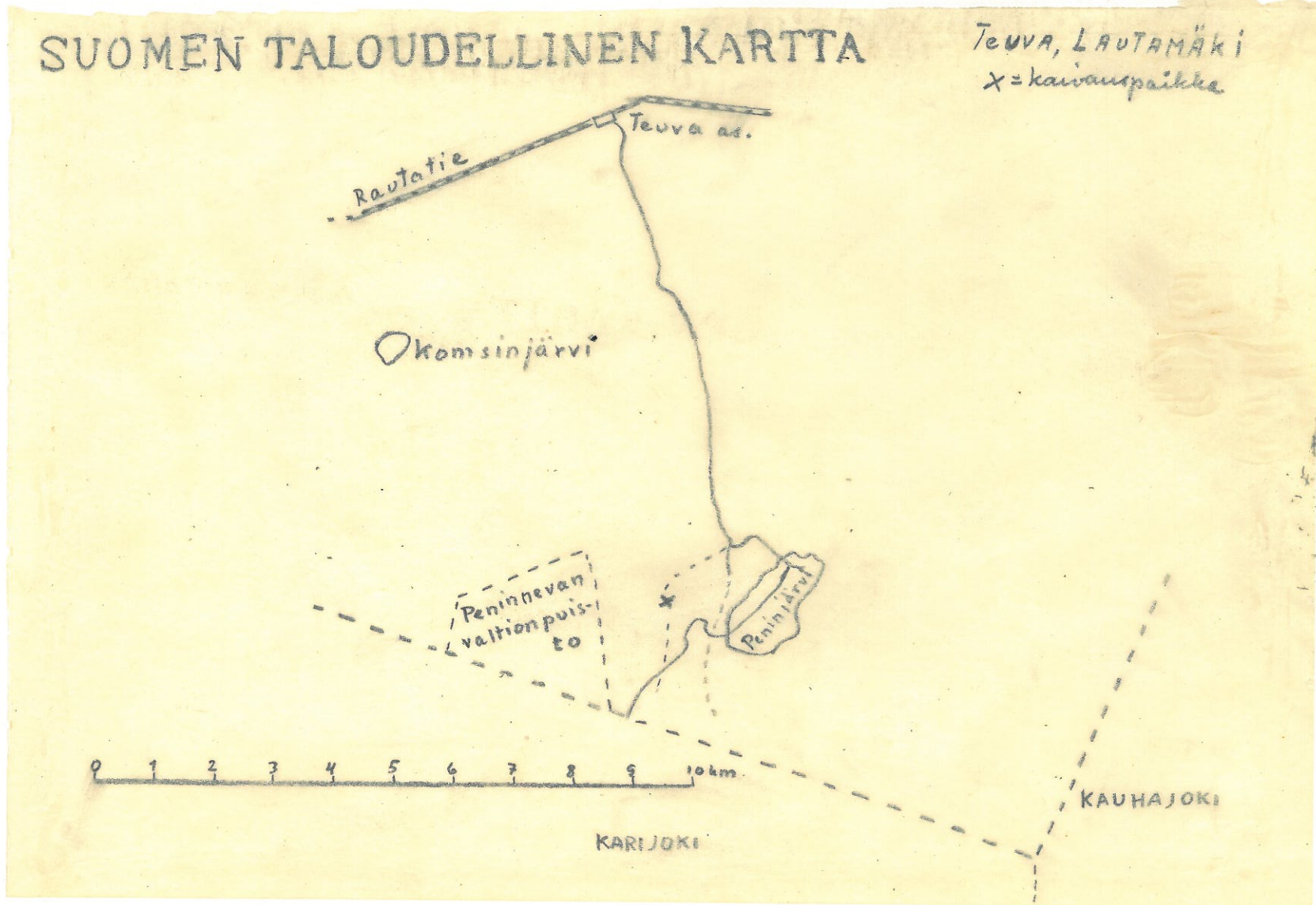
Kaivauksien päättyttyä päätettiin kaivella alue, mutta osa kaivellun maata jätettiin maanomistajan pyynnöstä kaivaus-alueen reunalle, mistä hän väisi ajaa sen talvelle pihalleen ja kotitulleen. Syyskuunella 1958 tutkittiin haudan paikalle pyydytettiin kaivausalueen lävistä pieni räjähä (kuvat 9-10) ja pienempi koirasäkelönsä tutkittuun aikansa pohjattuun "tyhjän haudan" kohdalle (kuva 11).

Helsingistä 4 p:nä Toukokuu n. 1960

Vello Luho

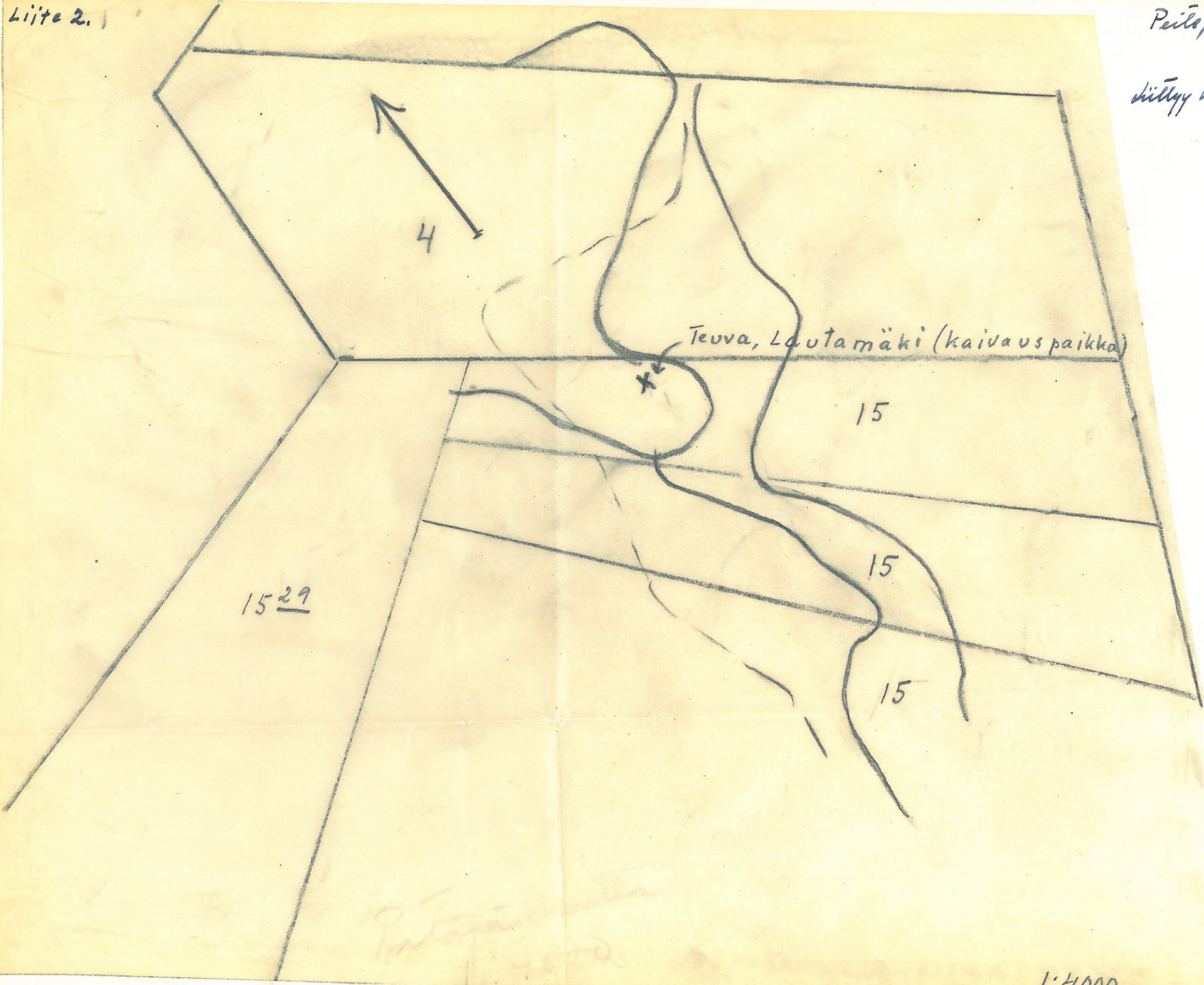
SUOMEN TALOUDELLINEN KARTTA

TEUVA, LAUTAMÄKI
x = kaivauspaikka

Liite 2.

Peitepiirros ja pitäjän kartta.
Suikky V. duhon karto. vuor. 1959.

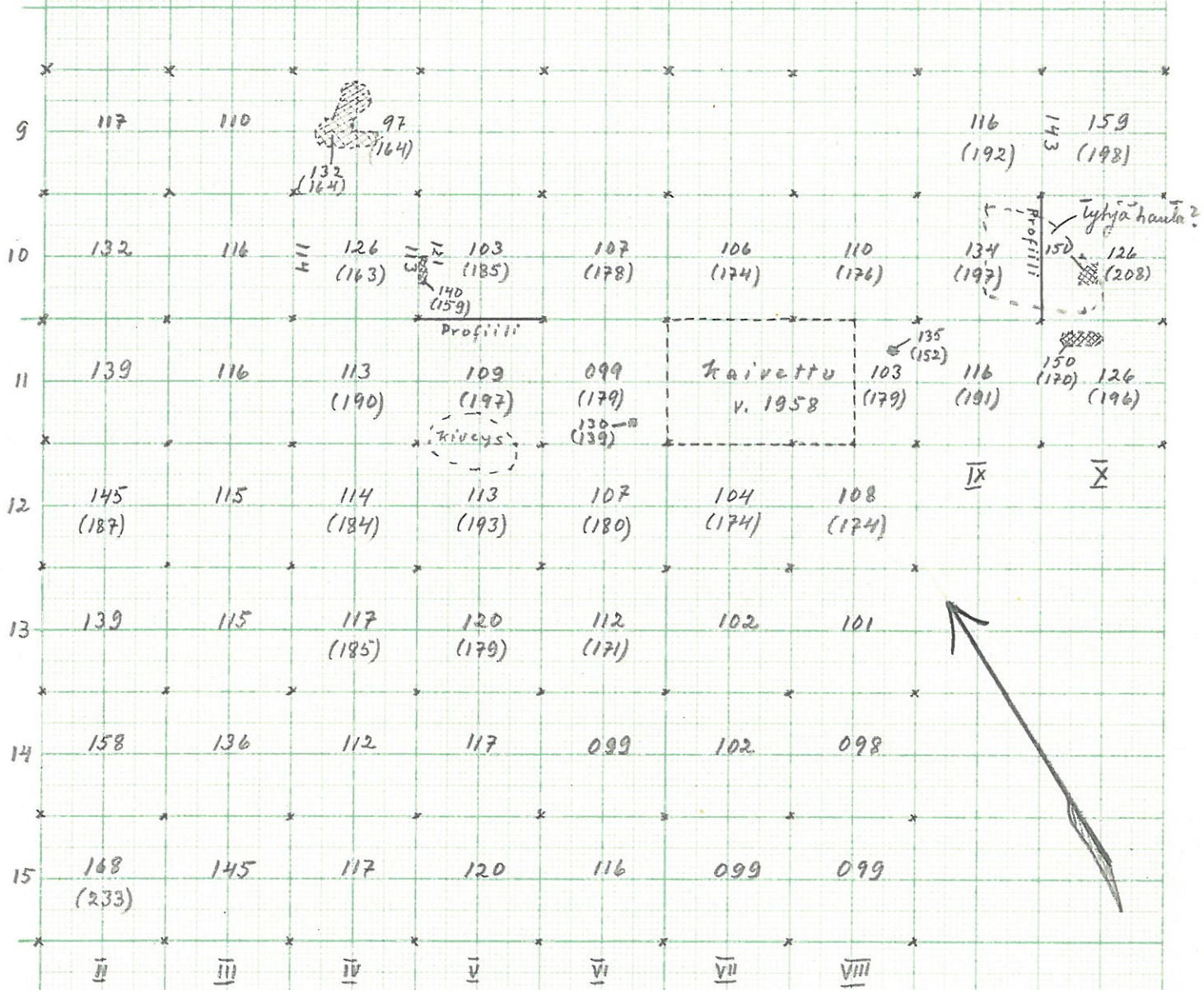

Faint handwritten text, possibly "Pitäjän kartta" and "1:4000".

1:4000

Teuva, Lautamäki
1:100

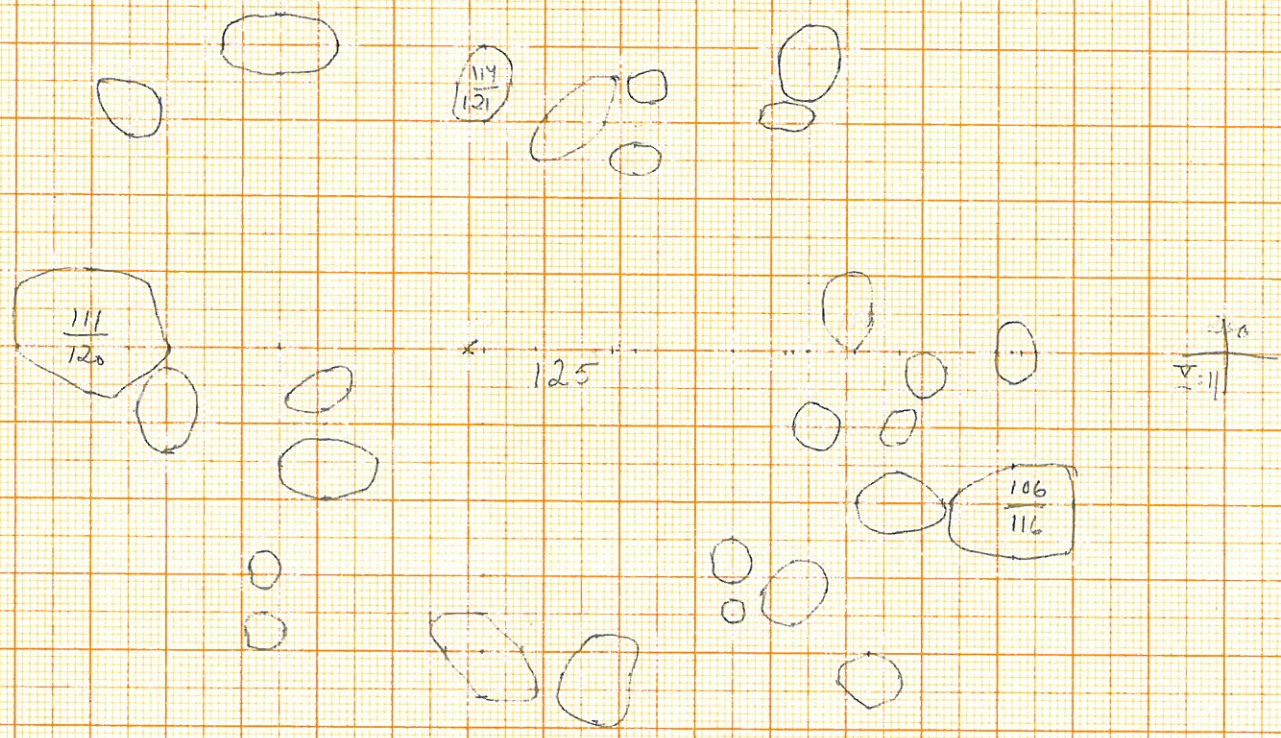
Piirt. M. Waris 1959

Trinia lautaucali
1:10
Pild. M. Vainis 1959

40
30
20
10
0
-10
-20
-30
-40
-50
-60

$\bar{X}: 12$ $\bar{Y}: 12$
 $\bar{X}: 11$ $\bar{Y}: 11$

A 4 1210x297 mm 1

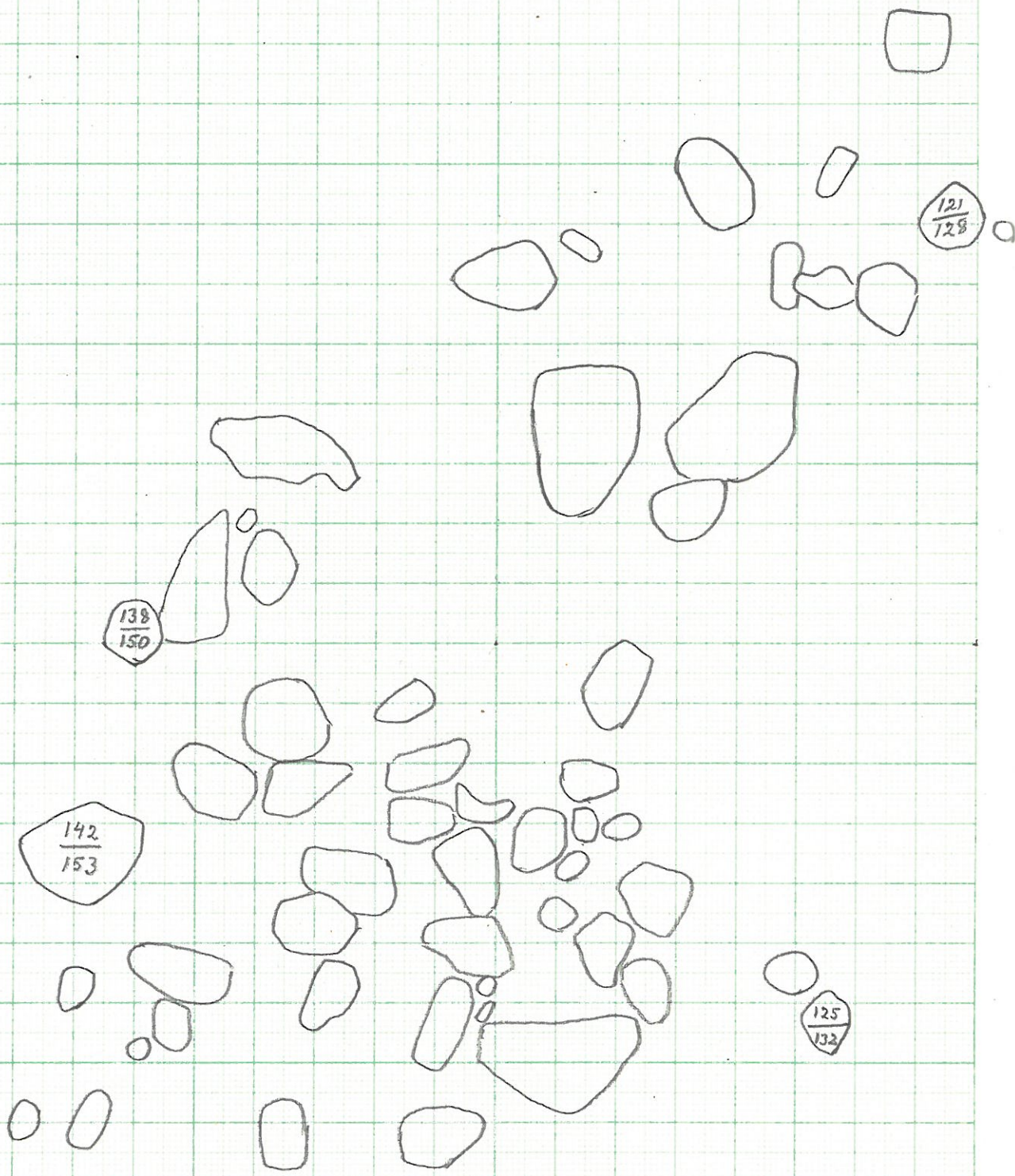
Oy Wulf AB No 106

Teuva, Lautamäki
1:10

Kiviä tyhjän haudan (?) päällä.

Piir. M. Waris 1959

$\bar{x}:9$ | $\bar{x}:10$
 $\overline{7x}:9$ | $\overline{7x}:10$

Teuva, Lehtämäki

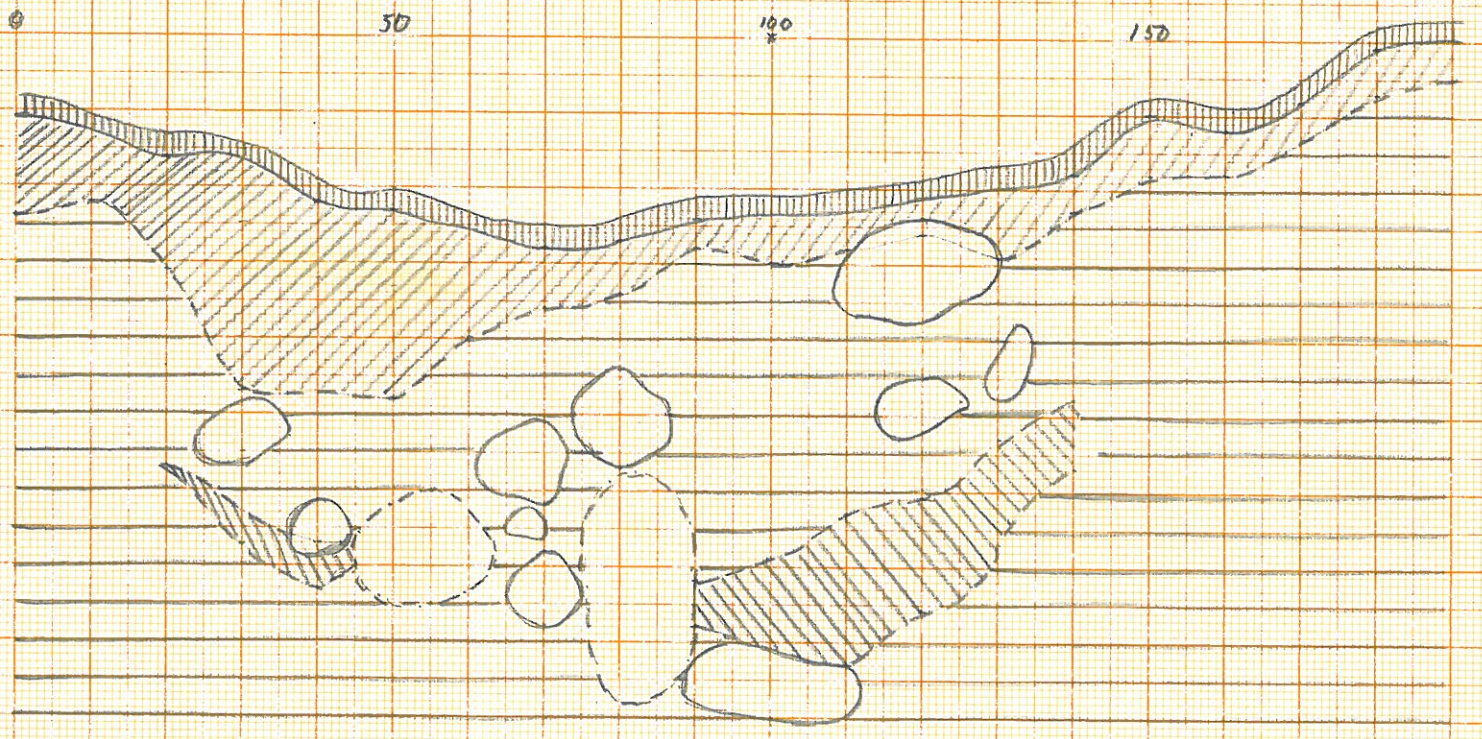
M. Palomäki 1959

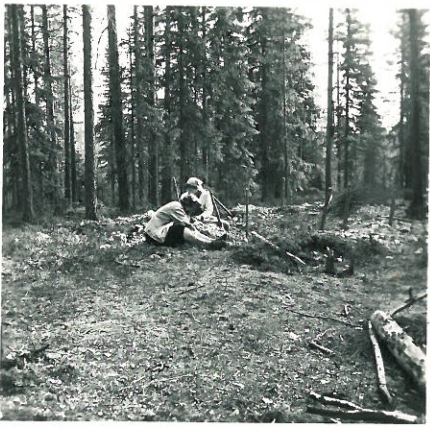
piiritys maastosta 1:10 maastosta

reunitus 1:10

1:10

- = humus
- = huuhtoutunut kerros
- = liemaa
- = puhdas hiekka
- = kivi

F. 23831

Kuva 1. Löytöpaitilla louhassa Väin kuvattuna ennen kaivautta. Naiti M. Wari ja rouva M. Palomiesi tarkastavat löytöpaitilla luotua maata.

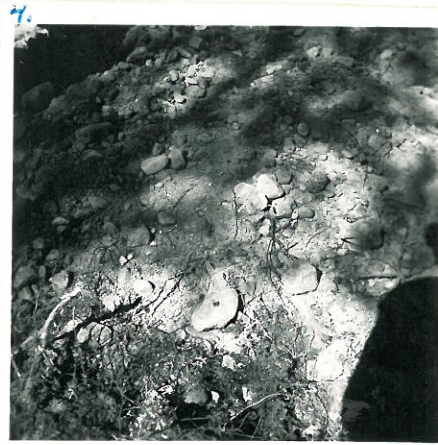
F. 23832

Kuva 2. Löytöpaitilla nähtynä itäkaakolta. Vaalea ala Mikko Palomiesin ryppäsalvela 1958 kaivama kauden loppu.

F. 23833

Kuva 3. Kaivaus käynnissä. Huomaa maaperän karheus.

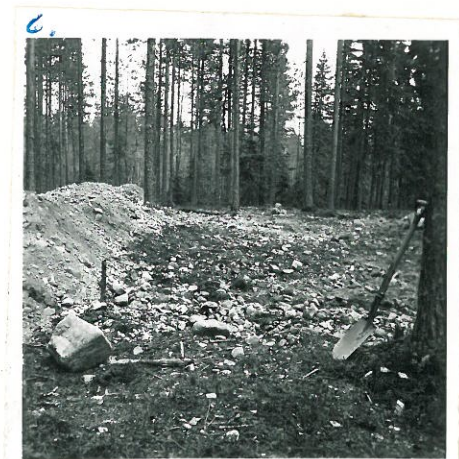
F. 23834

Kuva 4. Maaperä kaivauspaikalla oli tävällönnä karheaa, mikä vaikutti kaivostöiden tekemiseen.

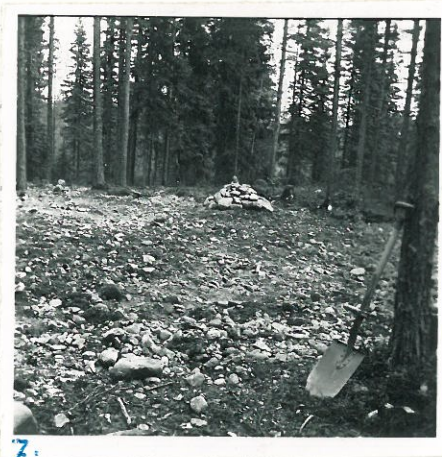
F. 23835

Kuva 5. Salteen jälleen maaperän kiviä on ollut selvää.

F. 23836

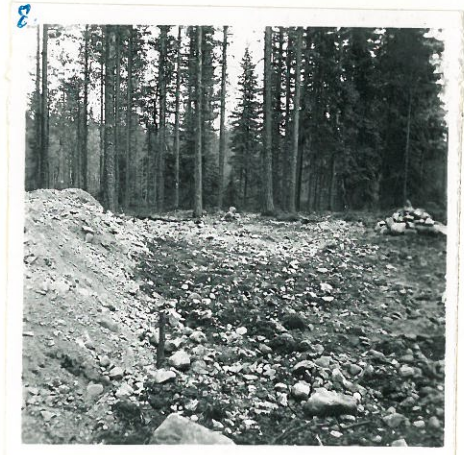
Kuva 6. Kaivausaamulla tulhimmaksi jälleen peitellyä.

7.

F. 23837

Kuva 7. Kaivausalueella tulttiin mukien jälkeen piitellynä, kuvan keskellä näkyvä kivi-räykkiö piitetyllä paikalla millä kohtaa oli M. Palomies v. 1958 tultin ma kanta. Taaempaa näkyvä pieni kivi-kasa, kuvan vasemmassa reunassa, piitetyllä tyhjän kaudan kohdalle.

8.

F. 23838

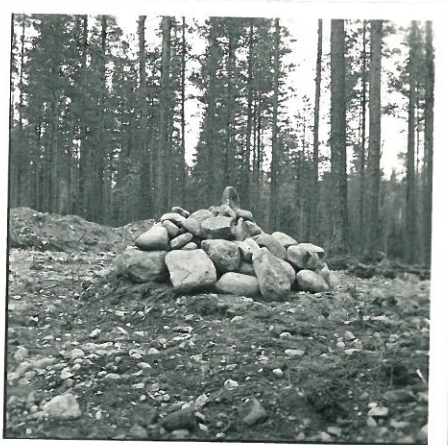
Kuva 8. Kaivausalueella piitellynä, kuvan oikeassa reunassa v. 1958 tultin ma kaudan kohdalle piitetyllä kivi-räykkiö; keskellä näkyvä kasa ma kaudan kohdalle piitetyllä kivi-kasa.

9.

F. 23839

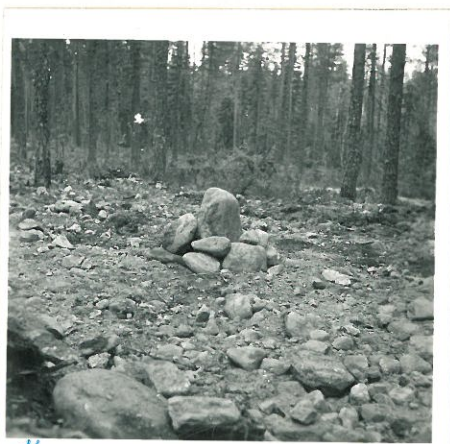
Kuva 9. Kaivausalueella piitellynä, kivi-räykkiö v. 1958 tultin ma kaudan kohdalle.

10.

F. 23840

Kuva 10. V. 1958 tultin ma kaudan kohdalle näkyvä kivi-räykkiö kuvassa näkyvä pieni kivi-räykkiö muistoksi tultin ma kaudan kohdalle.

11.

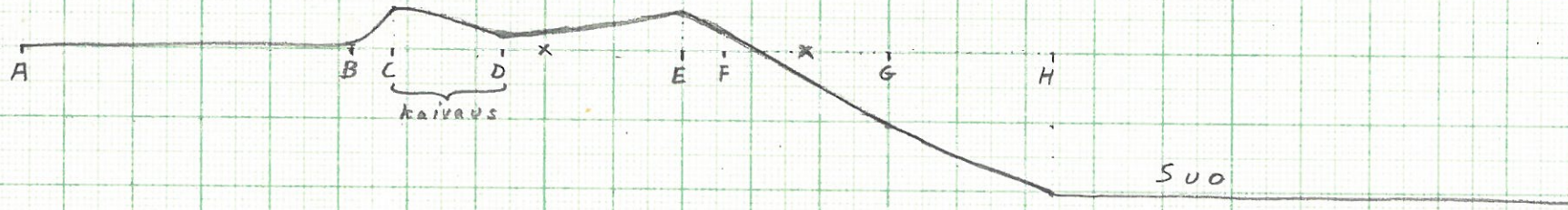
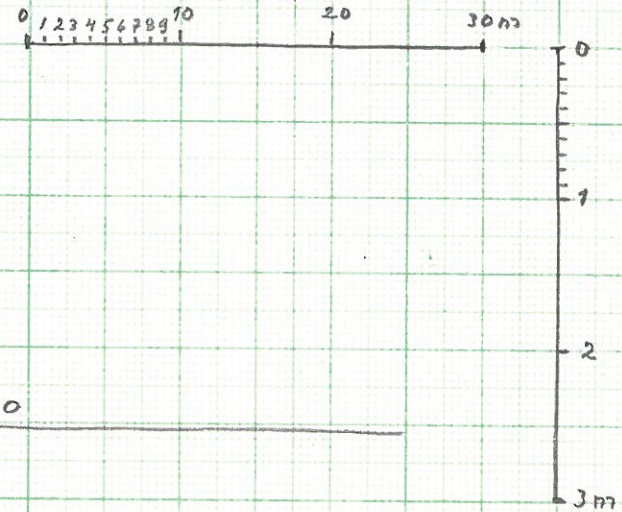
F. 23841

Kuva 11. Tultin ma kaudan aikana piitetyllä tyhjän kaudan kohdalle piitetyllä vaatimaton muisto merkki.

Teuva, Lautamäki

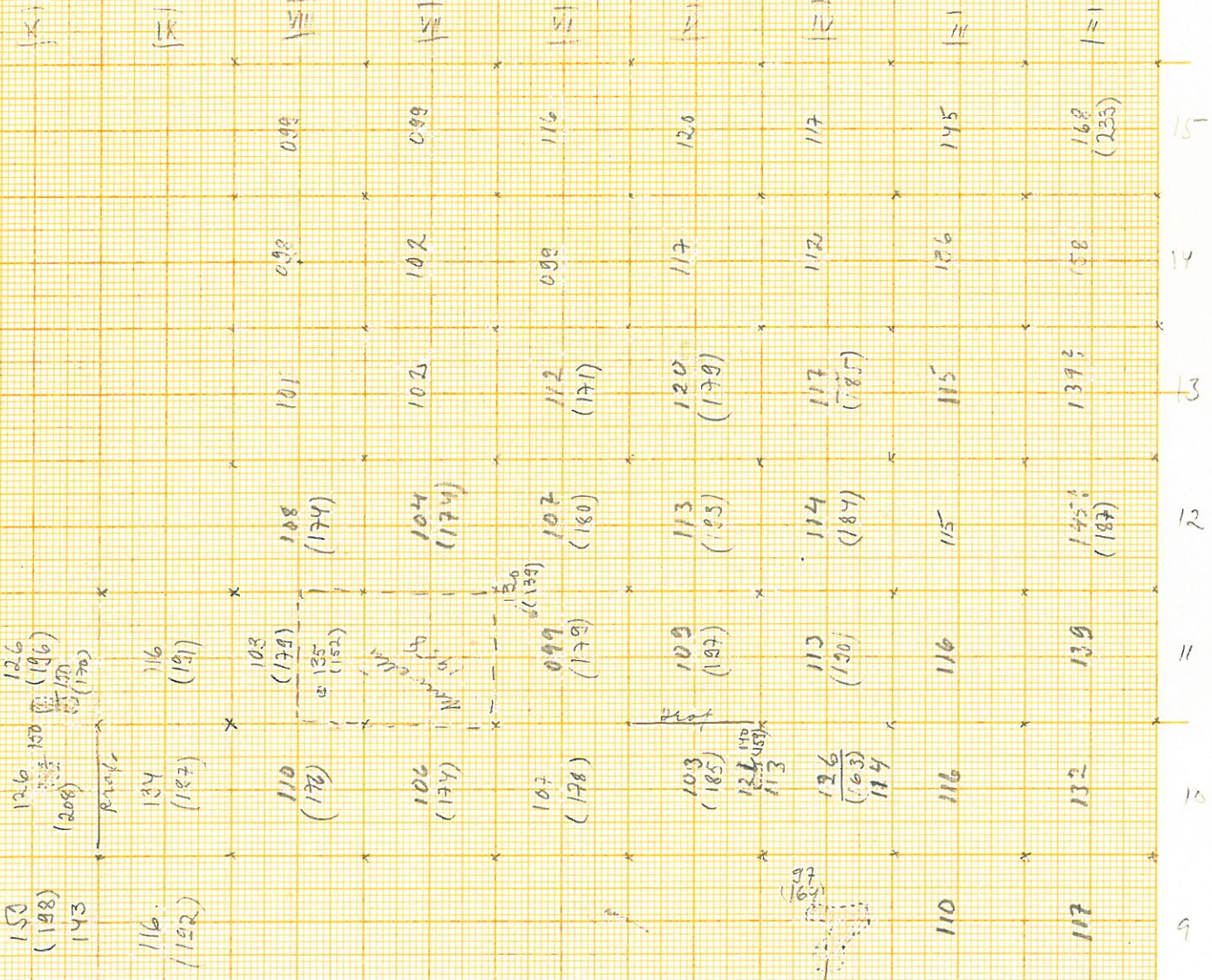
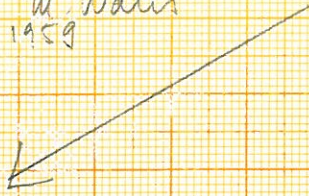
Pintaprofiilipiirros peitti har-
janteen. - Pituus 1:500 - korkeus 1:50

Terve Lantamäki

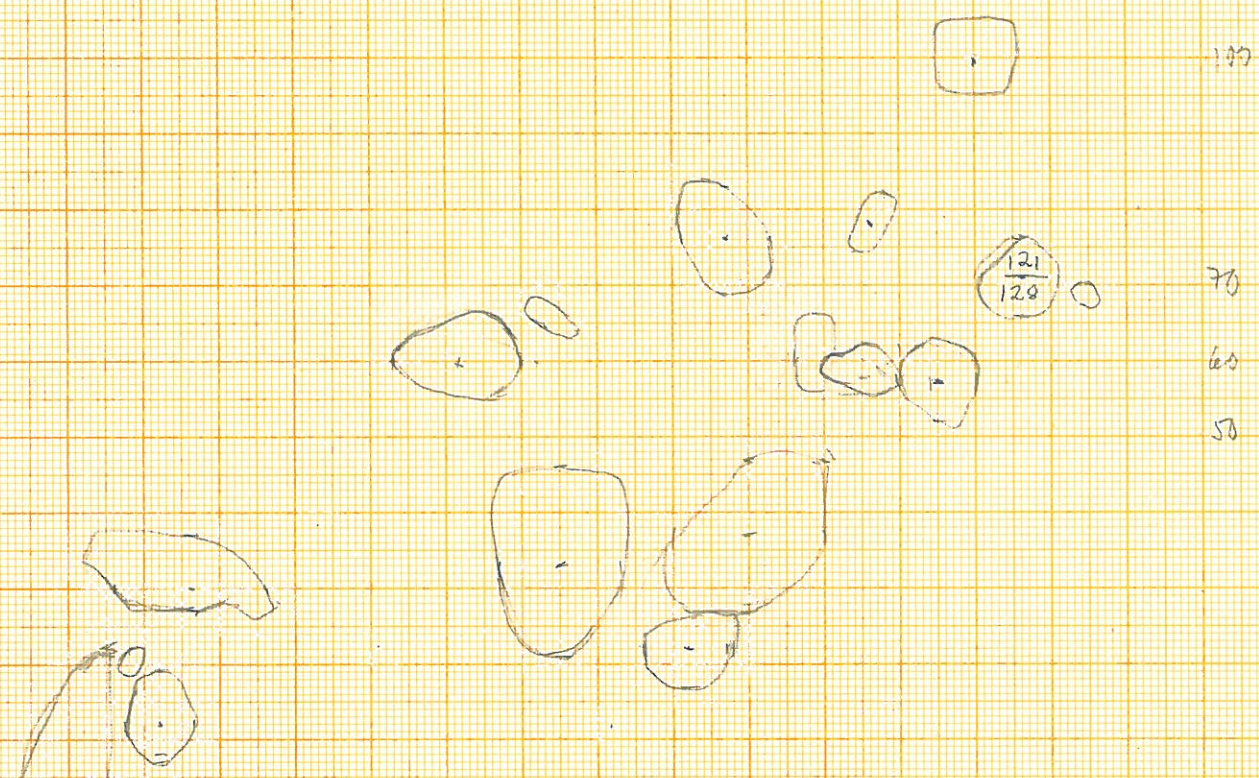
10:100

piiri, M. Wain
1959

9
10
11
12
13
14
15

0
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

Tuusa, Lantamäki 1959

1:10

Δ: 8, 10, 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, 110, 120, 130, 140, 150, 160, 170, 180, 190, 200

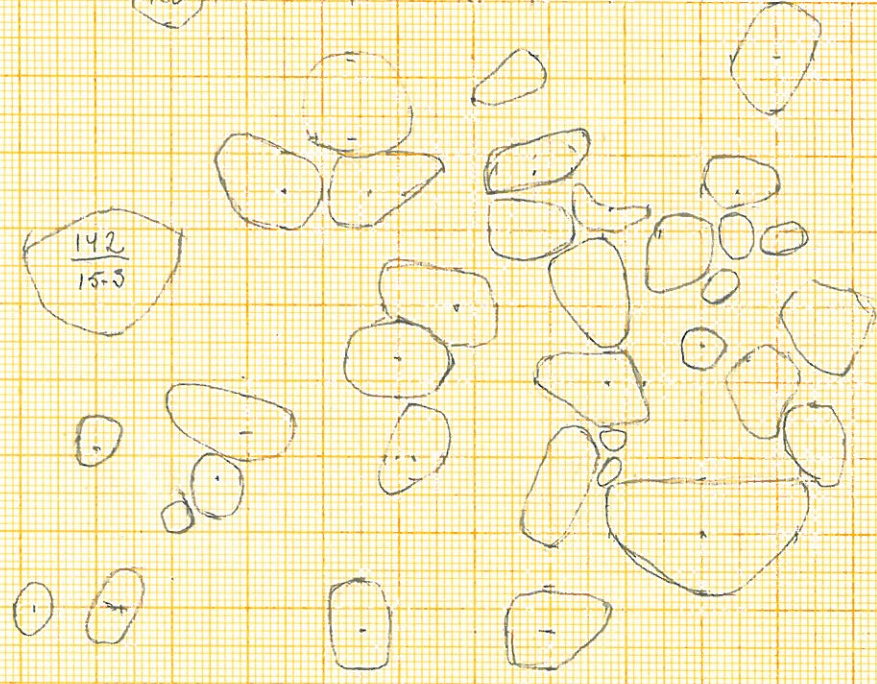
$\frac{138}{150}$
 $\frac{125}{132}$

$\frac{142}{153}$

125
132

50
60
70
80
90
100
110
120
130
140
150
160
170
180
190
200

200
100
50
A. 4. (210x297 mm)

100 Teuva, dantomähti 1959